

מתווה להוראת חומש ויקרא, תשפ"ו

המיומנויות הנדרשות בכיתה ט':

- דפדוף והתמצאות
- איתור פרטים (למיומנות זו שלושה חלקים)
- אפיון דמות.
- השוואה (שלב א, ב)
- הבנת פרשנות

באתר תנ"ך חמ"ד חטיבת ביניים שימו לב למסמכי ההנחיה להקניית מיומנויות אלו.

עמודת רעיונות גדולים: חשוב לכוון את ההוראה על פי רעיון גדול. אפשר לבחור את אחד הרעיונות המופיעים כאן או רעיון אחר.

השורות האפורות: פרקים שנכללים בתוכנית הלימודים, אך לא במיקוד הלמידה.

במבחן המפמ"ר לא יהיו שאלות על פרקים אלו. עם זאת, בתי ספר שמלמדים יותר שעות מתבקשים ללמד גם פרקים אלו.

רעיונות גדולים ביחידות ההוראה	פירושי רש"י נדרשים	נושאים עיקריים בפרק			
עבודת הקורבנות היא ערוץ תקשורת בין האדם לה', ולכן אפשר ללמוד ממנה עקרונות על עבודת ה' בכל הדורות.		קורבן עולה - קורבן שכולו עולה לה' - מבט כללי על הפרק וזיהוי בעלי החיים מהם ניתן להקריב את הקרבן. - לימוד פסוקים א- ט: זיהוי פעולות ההבאה, סמיכת הידיים, שחיטה, ידיעה כללית שיש פעולות הנעשות בדם הקרבן ומה מקטירים.	קרבנות נדבה: דרכים בהם אדם מוזמן לבטא את רגשות קרבתו לה' על ידי סוגים שונים של	קורבנות	א עולה

ב מנחה		קרבנות.	מנחה – קרבן מן הצומח שחלקו מוקרב לה' ואת חלקו מקבלים הכהנים. גם האדם בעל אמצעים דלים יכול להביע את קרבתו לה' באמצעות קרבן זה. <u>פסוקים א – ג:</u> ממה מביאים מנחה, מה מקטירים ממנה ומי מקבל את השאר. <u>פסוקים ד – י:</u> ידיעה כללית שיש אפשרויות בחירה נוספות לאופן הבאת המנחה <u>פסוקים יא – יב:</u> איסור הקטרת חמץ ודבש (=מתיקות פירות). אמנם מביאים שתי הלחם וביכורים אך לא מקטירים אותם על המזבח. <u>פסוק יג:</u> מלח על כל קרבן	(א) ונפש כי תקריב	עבודת הקורבנות מופנית לבני ישראל ולא רק לכהנים
ג שלמים			שלמים – קרבן הבא או כביטוי רגשות תודה לה', או כרצון לאכול בשר כסעודת מצוה בקדושה ובטהרה. קרבן זה מתחלק בין המזבח, הכהנים ובעל הקרבן. - מבט כללי על הפרק וזיהוי בעלי החיים מהם ניתן להקריב את הקרבן. - <u>לימוד פסוקים א- ה:</u> זיהוי פעולות ההבאה, סמיכת הידיים, שחיטה, ידיעה כללית שיש פעולות הנעשות הדם הקרבן ומה מקטירים. פסוקים מפרק ז שנוגעים לשלמים וצריכים להילמד כאן: <u>פסוקים יא – טז:</u> ההבדלים בין שלמים הבאים כתודה לשלמי נדר ונדבה (ללא פירוט סוגי הלחמים המובאים עם שלמי תודה) <u>פס' לד:</u> מה מקבלים הכהנים? (כל השאר – לבעל הקרבן)	ג שלמים- רק המילים: "שלמים שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים"	
ז שלמים					

ד חטאת		קרבנות חובה: לאדם יש אחריות על מעשיו. כשנוצר ריחוק בין האדם לה' בעקבות חטאים מסויימים, יש קרבנות אותם האדם מחויב להקריב על מנת לזכות בכפרה בנוסף לחזרתו בתשובה.	קרבן חטאת: <u>פס' א-ב:</u> על מה מביאים קרבן חטאת? [את הכלל נלווה בדוגמאות מהחיים: אכילת חמץ בפסח בשוגג, אכילה ביום כיפור בשוגג, עשיית מלאכה בשבת בשוגג] <u>בהמשך הפרק:</u> זיהוי קבוצות הפסוקים העוסקות בהתייחסות לארבעה מביאי החטאת השונים. - כהן משיח ועדת ישראל: חטאת פנימית - מביאים מדם הקרבן פנימה לתוך אוהל מועד - נשיא ואדם יחיד: חטאת חיצונית – פעולות הדם במזבח החיצון.	(ב) מכל מצוות ה' (יג) עדת ישראל (כב) אשר נשיא יחטא	מעשה הבאת קורבן חובה, חייב להיות מלווה במחשבה ומודעות המבטאות תהליך פנימי.
ה אשם			(חטאת עולה ויורד לא נכלל במיקוד הלמידה) קרבן אשם: <u>על מה מביאים אשם?</u> פס' יד – טז: אשם מעילות פס' יז – יט: אשם תלוי פס' כ' – כו: אשם גזילות [נלווה את הלימוד בסיפורים מהחיים] - זיהוי חובת החזרת הדבר הנמעל או הנגזל בתוספת "קנס" באשם ומעילות ובאשם גזילות. מהות הדבר.		נשיאה באחריות היא מרכיב מהותי בתהליך הכפרה.

ההתקרבות לקב"ה דורשת מהאדם הכנה מדוקדקת ושמירה על כללים וגבולות. על האדם לעשות מאמצים כדי לזכות להשראת שכינה		שבעת ימי המילואים - מהם "ימי המילואים" ותפקידיהם - הפעולות המרכזיות הנעשות בימים אלה (ללא ירידה לפרטי הקרבת הקרבנות) - מי העובד בקרבנות בימים אלה? - חזרתיות על "כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה"	ח	השראת השכינה במשכן
	(ב) קח לך עגל (כג) ויבוא משה ואהרן מהמילים: "ד"א כיון שראה אהרן"	עבודת היום השמיני והשראת השכינה פס' א – ז : הכנות ליום השמיני פס' כב – כד : ברכת אהרן, כניסת משה ואהרן לאהל מועד, השראת השכינה ותגובת העם	ט	
	פירוש אחד לחטא בני אהרן (על פי בחירת המורה)	פסוקים א-ז : חטא נדב ואביהוא ותוצאותיו פס' ח – יא : איסור כניסה לעבודת הקודש והוראת הלכה כאשר שתויי – יין	י	
		עבודת כהן גדול ביום הכיפורים כניסת אהרן הכוהן אל קודש הקודשים הקטרת הקטורת- לשם מה? שני השעירים שלושה וידויים יום הכיפורים לדורות (הפרק שובץ כאן לא לפי הסדר בחומש משום השייכות שלו לנושא היחידה)	טז	

י"א (א' – כ"ג, מ"ב – מ"ז) – מאכלות אסורים	טומאה וטהרה	פס' א – ח : סימני כשרות בבהמה וחיה פס' ט – יב : סימני כשרות בבעלי החיים במים פס' יג – יט : העופות הטמאים פס' כ – כג : סימני כשרות בשרץ העוף פס' מא – מג : איסור אכילת שרץ הארץ פס' מד – מז : סיכום רעיוני למאכלות האסורים	מושג הטומאה מקשר בין עולם החומר (הגוף) לעולם הנפש והרוח.
		איך נטהרת יולדת	טומאה קשורה בהבדלה ובריחוק.
		פס' א – ח : סימני צרעת בעור הכהן הוא המכריע פס' מה – מו : דיני מצורע	
		פס' א – י : שלב ראשון בטהרת המצורע (פרקים יג-יד לא נכללים במבחן המפמ"ר תשפ"ו)	
יח	קדושת האדם: קדושה	פס' א- ה : שמירת חוקי ומשפטי ה' ואיסורי הליכה בחוקות הגויים פס' ח – כג : אין חובה ללמד את הפסוקים – יש להבין את המושג "גילוי עריות" ולדעת שבפסוקים אלה מופיע פירוט איסורי העריות פס' כד – ל : שמירת חוקות ה' ותגובת הארץ לחטאי גילוי עריות	(ד) - את משפטי תעשו - ואת חקתי תשמורו
			הקדושה היא מרכיב מהותי בזהות שלנו כעם וכפרטים.

יט	בחיי המעשה	הקדמה : הפרק כולל מצוות רבות שהן דוגמאות לסוגים רבים של מצוות מהתורה/ דומות לעשרת הדברות... פסוקים א-ב : מה זה "להיות קדושים"? פסוק ג : מורא הורים ושמירת שבת פסוקים ט-י : מתנות עניים בשדה ובכרם. כיצד מקיימים את ארבע המצוות : פאה, לקט, פרט ועוללות פסוקים יא-יג : מצוות הקשורות ליושר : כיצד מקיימים את המצוות המופיעות בפסוקים? פסוק יד : כיצד מקיימים את המצוות : איסור קללת חרש איסור הכשלת עיוור – על פי פירוש רש"י פסוק טו : מצוות המופנות לשופטים כיצד מקיימים מצוות אלה על פי פירוש רש"י	(ב) דבר אל כל עדת בני ישראל (קדשים תהיו – המושג "נבל ברשות בתורה" על פי פירוש הרמב"ן) (ג) - ואת שבתתי תשמרו - אני ה' אלוהיכם (כולל ההבדלים בין "מורא" ו"כבוד"). (ט) - לא תכלה פאת שדך - ולקט קצירך (י) - לא תעולל - ופרט כרמך (יא) לא תגנבו (יד) - ולפני עור לא תתן מכשול - ויראת מא-לוהיך (טו) - לא תשא פני דל - ולא תהדר פני גדול - בצדק תשפוט	הקדושה באה לידי ביטוי בכל תחומי החיים וכוללת גם את מערכת היחסים שבין אדם לחברו. המצוות משפיעות על נפש האדם - על מידותיו ורגשותיו.
----	------------	--	--	---

		פסוק טז : מהי רכילות ומדוע השם רכילות מתאים לה? מהי מצות 'לא תעמד על דם רעך' ומדוע מתאים למצוה זאת המושג 'לא לעמוד על הדם'?	(טז) לא תלך רכיל - עד המילים : "הולכי רכיל". [יש להסביר שג' וכ' מתחלפות לעיתים]. (טז) לא תעמד על דם רעך
		פסוק יז : איסור שנאת אדם מישראל ומצות תוכחה	
		פסוק יח : מהי נקמה ומהי נטירה? איך מקיימים את מצות "ואהבת לרעך כמוך"?	(יח) לא תקם
		פסוק יט : מהם כלאי בהמה וכלאי הכרם ומהו איסור שעטנז	
		פסוקים כג-כה : מהם איסור ערלה ומצות נטע רבעי	
		פסוקים כו-כט : איסורי חיקוי למנהגי עבודה זרה	
		פסוק ל : שמירת שבת ויראת המקדש	
		פסוק לא : איסור אוב וידעוני	
		פסוק לב : מהם 'שיבה' ו'זקן', מה משמעות הציווי 'מפני שיבה תקום' (קימה של כבוד) כיצד מקיימים 'והדרת פני זקן'?	(לב) - והדרת פני זקן - ויראת מא-לוהיך
		פסוקים לג-לד : מצוות ביחס לגר	(לג) לא תונו
		פסוקים לה-לו : כיצד מקיימים את מצוות היושר במדידות המופיעות בפסוקים?	(לה) לא תעשו עול במשפט עד המילים "את הדין"

כג : המועדים	קדושת הזמן והמקום	א – ד : הקדמה ושבֿת, הבנת משמעות הביטוי "מקראי קודש" ההבדל בין שבֿת לשאר המועדים (יום קבוע לעומת תלות בלוח השנה) השבֿת		לאדם מישראל יש חלק בהנחת הקדושה בעולם באמצעות קביעת הזמן המקודש, ויש לו אחריות לחיים בקדושה גם מחוץ לגבולות המקדש.
כ"ה		מפסח לשבועות ה – ח : קרבן פסח, תאריכים ומצוות חג המצות ט – יד : מנחת העומר – מהי ומתי מקריבים אותה? טו – טז : ספירת העומר יז – כב : יום הביכורים (שבועות) – היום ה-50 לספירת העומר, שתי הלחם	(יא) ממחרת השבֿת	
		מועדי החודש השביעי כג – כה : יום זכרון תרועה תאריך, מצוות המופיעות והנלמדות מהפסוקים כו – לב : יום הכיפורים : תאריך, מצוות היום, מהות היום לג – מד : סוכות ושמיני עצרת תאריכים, מצוות החגים, טעם חג הסוכות בפסוקים	(כד) רמב"ן : זיכרון תרועה - ... יאמר שנריע ביום הזה ויהיה לנו לזיכרון לפני השם (לו) עצרת היא (לט) באספכם את תבואת הארץ	
		א-ז : שמיטה ח – יג : מצוות היובל יד – יח : איסור אונאה יט – כד : השפּע בזכות השמיטה כה – לד : דיני מכירת שדות ובתים לה – לח : איסור ריבית פס' לט – מו : מצוות המבטאות את היחס הראוי לעבד עברי פס' מז – נה : דיני עבד עברי שנמכר לגוי	(י) - וקדשתם - וקראתם דרור - עד המילים : "שש שנים משנמכר" (יד) אל תונו	המצוות התלויות בארץ משקפות את קדושת הארץ. המצוות בפרק כ"ה מחנכות לרגישות חברתית ולהזדמנות לשיקום כלכלי.

כ"ו	סיום החומש	ברית בין ה' לעם ישראל – הברכה והקללה		המשך החיים בארץ תלוי בעשיית רצון ה'
כ"ז		דיני הקדשות		מתן ביטוי אישי בעבודת ה'